

Prezidentky se objeví v Márnici

„Kontroverzní hra Prezidentky je o maloměstské společnosti,“ říká Klimsza

Premiéru skandální hry Prezidentky rakouského dramatika Wenera Schwaba uvádí v pátek ostravské Divadlo Petra Bezruče.

Ostrava - Po Skleněném zvěřinci či Mladé gardě v letech jungle uvádí Divadlo Petra Bezruče v režii Janusze Klimszy další zajímavý titul.

Tím je kontroverzní hra rakouského dramatika Wenera Schwaba, který patří v současnosti k nejvýznamnějším rakouským autorům. Životní osudy Wenera Schwaba jako by svou rozporuplností a tragičností (Schwab neunesl sebezníčující způsob života a zemřel o silvestrovské

noci mezi rokem 1993 a 1994) vytvářely přirozené zázemí jeho kontroverzní dramatické tvorby.

Schwab, který se původně živil dřevorubectvím, debutoval svými hrami na počátku devadesátých let a v roce 1992 byl již uváděn na pětácti evropských scénách. Rakotový vzestup jeho divadelní kariéry byl o to překvapivější, že Schwab byl skutečně anti-komerčním autorem, který si ovšem přesto (nebo právě proto?) získal přízeň publika po celé Evropě.

Režisér Janusz Klimsza vysvětluje oblibu Schwabova dramatického díla jednoduše: „Hry Wenera Schwaba jsou blízko životu.“ Nastavování zrcadla maloměstské spo-

lečnosti v německy mluvících zemích a jejich satelitech, čili v „civilizaci štrůdlu a řízku“ má podle Klimszy co říct i českému divákovi.

Schwabovo dílo Prezidentky patří k jeho nejhranějším kusům, přestože byla tato hra původně odmítnuta jako skandální a nehratelná, vzhledem ke své malé dramatickosti a přemíře vulgarit.

Hra Prezidentky byla na české scéně uvedena již pětkrát, šesté „bezučovské“ nastudování však slibuje několik překvapení.

„Na scéně se objeví několik živých a mrtvých zvířat a také pár jevištních zázraků,“ slibuje dramaturgyně hry Petra Kohutová. Prezidentky, které jsou sondou do života tří

starých žen navíc rozšířil režisér Klimsza o postavy tří mladých žen, čímž hru obohatil o rozměr změny generačního vnímání reality.

Hru Prezidentky uvádí Divadlo Petra Bezruče v komorním prostoru Márnice, což Klimsza pokládá za jeden z přínosů pro Schwabovu inscenaci. „V Márnici je slyšet dech, je vidět pot, který kape na zem. Je to vzhled do fyzické intimity, už na pomezí voyerismu. Na hranici, kde je divákovi odepřen pocit soukromí,“ říká o specifikách zvoleného prostoru Janusz Klimsza.

Premiéru hry Prezidentky uvádí Divadlo Petra Bezruče v magickém datu 22. 2. ve 20 hodin a 2 minuty.

TEREZA GAVLÍKOVÁ

Prezidentky Wenera Schwaba mají premiéru u Bezručů

Břetislav Uhlář

Ostrava • Studiová scéna Márníce ostravského Divadla Petra Bezruče bude pozítří svědkem další premiéry. Režisér Janusz Klimsza s dramaturgyní Petrou Kohutovou se rozhodli inscenovat skandální hru rakouského bohéma Wenera Schwaba (1958-1993) nazvanou Prezidentky.

„Autorův otec má zvláštní minulost. Za doby nacismu se dal k dispozici pro akci Lebensborn (Zdroj života), aby přispěl k produkci a kultivaci čisté

árijské rasy ... Werner Schwab dospíval v sedmdesátých letech minulého století, studoval umělecká řemesla a krátce sochařství na Vídeňské akademii výtvarných umění. Poté utekl na venkov, kde se ženou hospodařili a chovali prasata, husy a ovce ... A vytvářel také ze zbytků masa a kostí neobvyklé výtvarné objekty, které fotografoval, a také začal psát. Je autorem patnácti her, z nichž šest bylo uvedeno po autorově smrti. Schwaba našli v jeho bytě mrtvého na Nový rok 1994. Nejpravděpodobnější příčinou smrti bylo přecenění odolnosti jeho organismu,” říká dramaturgyně Petra Kohutová.

kontroverzní hra

Zdena Przebíndová v roli Erny ve Schwabových Prezidentkách.

FOTO ARCHIV

„Prezidentky, které nesou podtitul Fekální majáles, svého času odmítl uvádět slavný vídeňský Burgtheater. Argumentace zněla, že se nejedná o dostatečně optimální dramatický tvar,” vysvětluje režisér ostravského nastudování Janusz Klimsza. Jenže Schwabovo dílo se stalo časem velmi žádané na zahraničních jevištích a jenom v České republice jsou nyní Prezi-

dentky uváděny už po šesté. Čím si to můžeme vysvětlit? „Jsou to obrazy o lidské duši, ale také o tom, že malá přání nebývají vyslyšena a jsou kontroverzní, protože patří k životu,” míní Janusz Klimsza. V postavě dvou důchodkyň se na jevišti objeví Zdena Przebíndová a Alena Sasinová-Polarczyk. Marcela Čapková vytváří postavu jen o něco mladší a jejich mladší protějšky

hrají Lucie Žáčková, Markéta Viktorová a Nikola Birklenová. Hostující Vladimír Čapka představuje Schwabova kritického Mefistofela. Inscenátoři upozorňují, že přítomna bude také magie a ornitologie, včetně živých i mrtvých zvířat. Autorkou výpravy je Marta Roszkopfová, hraje se v překladu Josefa Balvína. Premiéra začíná v Márníce 22. 2. ve 20.02 hodin.

Prezidentky jsou šokujícím dramatem.

Milan Líčka

Ostrava • Snad všechny překvapilo loňské vítězství dvou rakouských filmů na předních festivalech – Haneckeho *Pianistky* v Cannes a Seidlových *Psích dnů* v Benátkách – děl plných obrazů lidských deviací. Na chorobnost duše rakouského maloměšťáka však již léta upozorňuje Thomas Bernhard, který kvůli tamnímu kulturnímu klimatu emigroval a dokonce zakázal, aby se tam jeho hry uváděly. (Jeho dramata Rit-

ter, Dene, Voss a Divadelník známe ze skvělých inscenací Divadla Na Zábradlí.) Obdobný obraz rakouské psýchy zatížené fašismem, bigotností a xenofobií ukázal George Tabori, jehož *Balada o vídeňském řízku* se s úspěchem hraje také v Divadle Na Zábradlí.

Podobně kritické ustrojení má další Rakušan, Werner Schwab, jehož *Prezidentky* nyní uvádí Divadlo Petra Bezruče v režii Janusze Klimszy. Tato černá groteska má jen tři postavy, starší osamělé ženy, které se scházejí u jedné z

nich. Pobožnůstkařka Erna (Z. Przebindová) vzpomíná na staré dobré pořádky, vždyť „to všechno jen Hitler, ten svůdce, ten špatný člověk“. Dovolává se přitom spolkového prezidenta a zejména Karla Wojtuly, jak se jí vysmívá obtlouklá Greta (A. Sasínová). Její zdánlivou dobromyslností prosvítá lehčí minulost, pro rozčilenou Ernu je Greta „nacistická kurva“. Poněkud v pozadí až do finálního vzepětí zůstává nejmladší Mariedl (M. Čapková),

„jeptiška“ posedlá čistěním záchodů.

Děj se odehrává v omšelé kuchyni s kredencem, stolem a vyvýšeným záchodem, přičemž všechny předměty jsou vynalézávě využity. Nesmyslné dialogy a sebechvalné monology „to jsou prezidentky samy“, jak o jejich

recenze

svérázném jazyku říká autor. Postupně se z nich dovidáme o

chorobných myšlích a činech postav, které se nám přes všechnu odpudivost stávají pochopitelnými. Přes všechny ty výkaly a nechutnosti nejde o výsměch, ale o černým humorem překrytou zpověď frustrovaných žen, které jsou prezidentkami svého vlastního ubohého světa.

Režisér zaujme diváka již expresivitou namaskovaných žen, jejichž pravý ráz mluvy dovede vyhmátnout, a nakonec jej přibije do sedadel agresivními projevy postav. Na sugestivním dojmu z představení mají samozřejmě podíl suverénní, výrazově odstíněné výkony všech tří hereček. O *Prezidentkách* v DPB lze tvrdit, že jsou zcela srovnatelné s pozoruhodnými inscenacemi her Bernharda a Taboriho v Divadle Na Zábradlí. A to je, myslím, výstižné ocenění počínu Janusze Klimszy.

Alena Sasínová-Polarczyk a Zdena Przebindová v inscenaci *Prezidentky*.

FOTO ARCHIV

Kultura

Prezidentky budou v Márnici

Taňa Artušenková

Příběh tří žen vypráví inscenace rakouského dramatika Wenera Schwaba *Prezidentky*, jejíž premiéru 22. února uvede ostravské Divadlo Petra Bezruče na své studiové scéně v Márnici. Ani začátek premiéry se nevymyká z magického data a je stanoven na 20.02 hodin.

Schwaba, který zemřel v pětácti letech teprve před osmi lety, uvedlo během posledních let více než padesát evropských scén. „Jeho hry jsou označovány jako kontroverzní či antidramatické a hry *Prezidentky* dokonce vídeňská Kunsthal-

le odmítla uvést s tím, že se jedná o nehratelnou hru. Za několik měsíců v jedné ze studiových scén Kunsthal- le se z ní stal doslova trháč.“ řekl režisér hry Janusz Klimsza.

Podle něj jsou *Prezidentky* o lidské duši, o tom, že přání nebývají vyslyšena a kontroverzní jsou i proto, že jsou příliš blízko života.

V rolích žen se představí Zdena Przebindová, která bude hrát Ermu, jejíž stručná charakteristika zní, že jde o důchodkyni s minimální penzí, v šatové zástěře, ortopedických botách a s velkou kožešinovou čepicí na hlavě.

Greta v podání Aleny Sasínové-

Polarczyk je podle popisu dosti obtloustlá důchodkyně s věžovitým blond účesem. Oblečená je nevkusně a nosí spoustu levných ozdob.

Nejmladší ženou je Madriel v podání Marcely Čapkové. Oblečená je nejchudobněji a nohy vězí v příliš velkých pohorkách. Všechny tři ženy mají i své mladší protějšky, které hrají Lucie Žáčková, Markéta Viktorová a Nikola Birklenová.

Jak podotkla dramaturgyně bezručovské inscenace Petra Kohutová, právě tyto postavy povyšují hru na výpověď o střídání generací a vypoovídají o tom, jak se mění vnímání reality.

Foto archiv

Gretu v *Prezidentkách* hraje Alena Sasínová.